

ACC. N:R M. 15265: 1-11.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Jugeman Lorensson, Lund*  
Härad: *Luggude. ö. Onsjö* Berättare: *Olof Ekong, Hägeröd*  
*m. fl.*  
Socken: *Hägeröd. ö. Konga* Berättarens yrke: *f. d. smedmästare*  
*m. fl.*  
Uppteckningsår: *1960* Född år *1885* i *Konga*

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

*Smeden. s. 1-11.*

*LUF III.*

Jag är född den 15/2 1885  
 i Kungälv socken. Min far var smed vid  
 Åhagens mälla. Från början var far enbart  
 smed, men brukade sedan en gård vid  
 sidan av muddersarbetet. Ett tag hade han  
 även kvarn. Jag började som lärling i  
 fars smedja och arbetade där i fem års tid.  
 I början drog jag bälgen och stajade  
 men fick sedan hjälpa till med andra  
 synder i smedjan bl. a. att sko hästar.  
 Ibland fick jag avlösa möllervermen  
 vid malningen. Kvarnen var en vatten-  
 kvarn, som gick gyllert runt.

Min far som var  
 mycket ferdande, lykte mig, att jag  
 skulle bli i smedjan och var ofta av.  
 Han dog en gång till mig med en  
 stor käng, så jag har märken därifrån.

ännu. Men då kunde jag inte stanna  
 hemma länge utan gav mig väg för  
 att söka arbete någon annanstans. Jag  
 gick då först till Rönneby men där var  
 uppdraget och likaså i Öshaby. Samma  
 var förhållandet i Tulered. Där  
 hade många egna gårdar som arbetade i  
 smedjan. Det var nämligen svårt att få  
 arbete eftersom jag inte hade något bevis  
 att visa upp. På hemmet gav jag  
 min vardag till Tingen. Där blev jag  
 kvar en lång tid länge fram till  
 hösten hos en smed vid namn Rasmus  
 Jönsson. Vi blev inget hemhalt, vi  
 bodde på varandra. Jag "fäst" mig  
 Tiden fram till anställningen började  
 tillbringade jag hemma hos far.  
 Hos Jönsson skulle jag

arbeta som gjall för en lön av 150 kr lön  
 Merbades var vi bara 2 i medjan, bland  
 S. Jönsson var en duktig smed, och där  
 fick jag lära mig mycket. Han var  
 sjöbåtslärd smed. Vi arbetade med  
 länkbuchsmide. Vi beslog vapnar, reparatör  
 plogar, kavar, ärder och smedbruk  
 schultshuset 1900 hem sjöbåtslärd och  
 bindare. Han bänder och binder som  
 bildat beslag införde först dessa maskiner  
 Det var värt att följa mig på dessa  
 maskiner. De var så invecklade.

Hos Jönsson stannade  
 jag i nästan 2 år och när jag slutade  
 där fick jag betyg. Jag ägnade så  
 hem till fars medja. Far hade en  
 jodbruk men hade slutat att skola  
 hvarnen. Han hade 8-10 häar och ung-

djur och ett par hästar. Han blev härl-  
 uppfödning i minnes skala. Tiden hemma  
 hos far blev kort, 6 månader. Jag fick  
 ingen bestämd lön, utan fick tillge-  
 pengar när jag behövde. På en dag  
 bad jag far, att jag skulle få en  
 höstym. Han blev arg och så kunde  
 jag inte stanna hemma längre. Så  
 blev det ett ut och röka arbete igen.  
 Jag körde en körka med lönansvaret  
 till Elbarys höstbolag i Kungälv och  
 och samma arbete hade jag i Timrå.  
 I Timrå fanns en  
 medja, som inhög av en vagn-  
 anställe vid namn Eklund. Jag fick  
 anställning hos honom och skulle  
 stå för medjan. Det var ett stort ansvar  
 att vara bar för medjan. Jag var ju

ung Halva byggnader var medje andra  
 hälften vapenakeri. I bland var vi  
 sammanlagt 10 man anställda. För-  
 arbetarna till vapnarna gjordes i vapen-  
 makeriet och sedan bestod vi dem i  
 smedjan. Det fanns olika typer av  
 vapnar t. ex. bolskivvapnar, karlvapnar  
 och älvvapnar. Det huvudsakliga arbetet  
 bestod i vapentillverkning men vi  
 arbetade även med vanligt landbruks-  
 område och hvarlagning.

1907 febr. - maj gick  
 jag på hvarlagsskolan i Åhrarp.  
 Där fick man läsa mycket om  
 både hästar och skering. Jag fick ett  
 bra betyg från hvarlagsskolan. Men en  
 vecka jag hem till Kungälv. Men en  
 månad vid fientiden stod i bland

fån Timm utanför med häst och vagn  
för att hjälpa om i rik jag ville fortsätta  
som smed hos honom. Jag fortsatte  
att arbeta hos Thelund och arbetade där  
till 1908. Då övertog jag smedjan i  
Skarps mölla. Jag var där anställd  
som bysmid och utförde smidesarbete  
åt bönderna. Det var vanligt lantbruks-  
smide och herbeslagning.

1910 anskaffade jag  
Härsåla smedja som ligger på Knutsbyns  
gods ägar i Kägeröd. Jag anskaffade  
förutom smedja och herbeslagning (i  
hans verk) ett jordbruk på 50 tunnland.  
På gården hade jag 15-16 kor och ungtjur  
och många hästar. Jag hade hästupp-  
födning och hade vagn i en häst  
att sälja, och jag har erhållit många

pokaler, diplom och medaljer för minna  
härskar. Jag hade alltid dräng och tjugo  
ansatta (de) annars hade jag inte  
hunnat hinna med allt.

Jag var inte anställd  
som gårdsmästare på Kumborg utan var  
min egen och med rätt att utföra  
arbetet till vem jag ville. Det hussad-  
mesta arbetet utförde emellertid åt godset  
på godset farins bruk och jag skötte  
alla härbarna. Det var ett hundralstall.  
I väst berodde jag vapnar, upmanade  
landbrukets utveckling och skötte härbarna  
åt borden här i halsen. I medjan  
hade jag för det mesta 3 anställda,  
1 gesäll och 2 lärpojkar. Lärpojkan  
började när de var 15-16 år och hade  
hänfjummars. Första året hade de 50 kr

men sedan brukade jag ge dem efter  
vade de drogde till. Den utom hade de  
kort loji och tvätt. Perätten hade tön,  
som varnade kort och loji. Både  
grätten och gåjarna bodde i smed-  
hamnen i smedjan.

När jag började i  
Uppsala smedja gick allt med handkraft.  
Larpjäarna fick dra båtjen. De maskiner  
som jag hade då var bockmaskin,  
strikmaskin, bormaskin och smärgel-  
shiva, alla driva med handkraft.

1949 byggde godset ett nytt berringshus  
åt mig och då drog man elektricitet  
i både hus och smedja. Det inhäddde  
stora förändringar. Alla maskiner  
och flåttor kom att drivas med  
motorer. Det underlättade arbetet betydligt.

Tidigare hade jag haft gasvech men nu  
skaffade jag dravech

Arbetsdagen var lång  
får i bilen. Vi började 7 på morgonen  
och slutade 7 på kvällen. Då var det  
aldrig fråga om att ha ledigt halva  
lördagen.

Jäm och sål högh. jag hos  
Forn hvist i Landskrone och maskin-  
delarna till landbruks maskinerna hos  
Hillberg i Mieray

Jag har varit med i Västra  
Skånes Produktvärdar förening ända sedan den  
startades. Vi stöt oss som man får att  
försöka få fram bättre förhållanden  
och det viktigaste var att försöka få  
fram enkla priser. Många medlemmar  
ville inte gå med i föreningen

Jag har varit med ut och arbetat och  
får öket för med omrederna i församlingen.  
Vi ser ut för att "fråga njatar". Många  
omreda stod och gjorde arbeten för mästare  
ingenkting. Det de gör arbetet med låg  
lön och för att få arbetet och hålla  
sig väl med bordena.

1954 slutade jag som  
omred. och flyttade till Köpinge Samhälle  
där jag hjälpt en vilje. Jag tyckte jag  
började bli för gammal. Omredjan  
övertog min som bokar och jordbruk  
har senare förs.

Jag har varit med en  
att omreda in det nya året klodan  
12 på nyårsnatten gick vi ut i  
omredjan och slog med stävar på  
stället, som stod på marken, för att

det skulle bli bra ljud. Vi slappade  
mycket i min tid var inte någon  
sin tid man skulle hålla på och  
inte heller ha många, som skulle  
vara med.